

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Петя Александрова Александрова, департамент "Кино, реклама и шоубизнес", НБУ, в направление 8.4 "Театрално и филмово изкуство", върху предоставените материали за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент" по професионално направление 3. Социални, стопански и правни науки, професионалното направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (балканско кино), обявен в ДВ, бр. брой: 34, от дата 23.4.2021 г. за нуждите на Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ при БАН София, с кандидат гл. ас. д-р Гергана Дончева

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания:

От приложената справка се вижда, че кандидатът отговаря на минималните национални изисквания, като в параграфи "Г" и "Д" ги надскача.

II. Монографичен труд:

Книгата "Солунският кинофестивал: история, предизвикателства и метаморфози" предлага цялостно и интригуващо с научните си качества монографично изследване на Солунския фестивал в контекста на кинофестивалите и на новата гръцка история, както и българското присъствие на него.

С професионална посветеност и преданост Гергана Дончева навлиза в една важна територия, която досега не е била разглеждана систематично и в нейната цялост. Солунският фестивал като културно явление е изследван с аналитичен фокус за целия период от създаването му през 1960 до наши дни, максимално всеобхватно и в дълбочина, от различни гледни точки – един интердисциплинарен научен труд, който умело омесва традиционните професионални рамки на историята и балканистиката, кинознанието и медиязнанието.

Респектиращата емпирия по темата е организирана в комуникативна структура от три основни глави. В Първа глава се мотивира разглеждането на кинофестивала като културен феномен, оформят се характеристиките, генезиса и еволюцията му, прави се преглед на изследванията на българската и гръцка наука в това поле. Втора глава проследява историческото развитие на Солунския кинофестивал в три контекста: на новата гръцка история, на развитието на гръцката кинематография и на световното кино. Трета глава детайлно изучава българското присъствие на този форум още от социалистическия период и в посттоталитарната епоха. Особено сполучливи са акцентите, поставени върху анимацията и върху разнообразните възможности в различни програми на фестивала.

Историографският характер на труда е подчертан, проучването на обекта е задълбочено и представя в пълнота материята според изискванията за изграждане на подобен научен текст. Достойнство на разработката е умението на автора да пресъздаде пълната картина на развитие на Солунския кинофестивал, при направени връзки с други фестивали, с цялото гръцко (а и българско) кинопроизводство в различни периоди. Текстът на Гергана Дончева увлича и се чете леко, въпреки огромната информация, която е преработена в него. В своята изчерпателност и в стремежа на авторката да обхване всички аспекти на един фестивал има енциклопедична прецизност. Приложенията от своя страна могат да служат като своеобразен каталог за българското участие - те са не само изчерпателен източник на информация за читателя, но и прегледен справочник.

III. Изследователска дейност и други публикации:

Както е споменато в справката, за единадесетгодишен период (2010-2021 г.) Гергана Дончева е автор на 2 монографии, 17 студии и статии в научни сборници, 19 статии в специализирани списания и електронни издания, 13 рецензии и 4 интервюта - наистина представително творчество. Част от изброените текстове са отпечатани в международни издания (сръбски, румънски, словенски, британски), а други – в престижни реферирани списания и сборници.

За конкурса д-р Гергана Дончева е приложила освен монографията и 9 статии, които бихме могли да разделим на няколко групи, макар всичките да са свидетелство за системното и целенасочено изследване в областта на балканското кино и на българското в неговия контекст.

Първата група ни отвежда към явления, имена и филми от продукцията на региона, разработвани от малцина киноведи, въпреки немалкия натрупан емпиричен материал (примерно две секции с филми на СФФ). Това са статиите "Малките" кинематографии в Европа: случаят със словенското кино" (2015), "The cinematic Macedonia between exoticism and propaganda" (2015), "Международният кинофестивал в Солун: история и политики" (2019). Втората група се движи в съпоставката между отделните балкански и български феномени, едновременно общочовешки и европейски, но и регионално специфични в тенденциите - тук включвам статиите "The figures of the communist power in (post-)Yugoslav and in new Bulgarian cinema" (2015), "Международният кинофестивал в Солун: история, политика, българско участие" (2019) и "Развитие и тенденции в съвременното българско и хърватско кино" (2021). Третата предложена посока е в специфичната сфера на магическото ("Феноменът „Здрач“: За еволюцията на образа на вампира в световното кино" (2016) и "Сезонът на вещицата:

Киномитология на магическото (2020). Разбира се, не мога да не отбележа и текста "Bulgaria: Reframing Contemporary Arthouse and Mainstream Cinema" не само защото е включен в сборник на престижното издателство Edinburgh University Press, но и заради осъществената перспектива чрез него за "излаз" на българските филмови изследвания за българското кино на международна сцена.

В своята съвкупност предоставените текстове очертават и научните приноси на авторката в намерената на пръв поглед минималистична персонална ниша за анализи, в която обаче се оглеждат глобалните обществени и филмови процеси.

IV. Лични впечатления от кандидата.

Гергана Дончева е от хората, които не се набиват веднага на очи, но при продължителен контакт разкриват своята дълбочина и висок професионализъм. С нея изкарахме два мандата в ръководството на гилдия "Критика" към СБФД (2012-2019) и точно тя сред нас беше човекът, на който разчитаме да не забравим нещо, да не пропуснем, да бъдем точни. Педантичната ѝ устременост към изчерпателност и перфекционизъм, която много добре се долява в монографията ѝ за Солунския кинофестивал, в организационен план също е много функционална и направо облекчаваща за колегите ѝ. Същевременно този минимализъм да не се пропусне някоя творба или автор, да се обърне внимание на детайла и подробностите придава значимост на онези незабележими балкански артефакти, които неизменно остават в сянката на основния поток на киноиндустрията и така личностите, които ги произвеждат, получават едно заслужено внимание.

Същите прояви на толерантност, деликатност и уважение към всяко произведение и всеки творец я правят особено подходяща в работата ѝ като специалист по Връзки с обществеността на различни институции, както и като неизменен водещ на пресконференции и дискусии на разнообразни кинофоруми.

Изказаното дотук мнение за изследователската стойност на монографичния труд, научните публикации и личните достойнства на гл. ас. д-р Гергана Дончева ме карат да смятам, че тя има необходимите качества, за да ѝ бъде присъдена академичната длъжност „доцент”. **И аз гласувам "ЗА".**

София, 15.07.2021

С уважение:
проф. Петя Александрова, д.н.